

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ઓ. આરએમ. એમ. એસપી. એસ. વી. એફ. આઈ. આર. એમ

વિ.

આવક-કર-મદ્રાસના કમિશનર

૧૪ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૬

[જે. સી. શાહ, વી.

ઈલામાસ્વામી અને વી. ભાર્ગવ,

જે.]

આવકવેરાનો કાયદો, ૧૯૨૨એસ. ૨૫ (૩)-ભારત અને વિદેશમાં સંયુક્ત પારિવારિક વ્યવસાયના અનુગામી એસેસી પેઢીને આવકવેરો અધિનિયમ, ૧૯૧૮ હેઠળ કરવેરાનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવે છે- વિદેશમાં વ્યવસાયની સમગ્ર વિદેશી આવક ભારતમાં મોકલવામાં આવે છે, પછી ભલે તે કલમ્ ૩ હેઠળ કર હોય. /૧૯૧૮ કાયદો, વ્યવસાયની આવક પર હતો શું વિદેશમાં પેઢીની મિલકતમાંથી ભાડાની આવક એ

વ્યવસાયની આવક હતી કે શું એસ હેઠળ રાહત.૨૫(૩) દાવો કરી શકાય છે.

કરદાતા પેઢીની રચના પહેલાં, તેના ભાગીદારો એક હિંદુ અવિભાજિત પરિવારના સભ્યો હતા, જેઓ ભારતમાં અને મલાયામાં નાણાં ધિરાણનો વ્યવસાય કરતા હતા અને જેને આવકવેરાના કાયદા, ૧૯૧૮ હેઠળ કરવેરાનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવતું હતું.૨ જૂન, ૧૯૩૮ના રોજ પરિવારમાં ભાગલા પડ્યા હતા અને ત્યારબાદ તેના સભ્યોએ આકારણી પેઢીમાં ભાગીદાર તરીકે વ્યવસાય ચાલુ રાખ્યો હતો.પેઢીનું ૨ માર્ચ, ૧૯૫૨ના રોજ વિસર્જન કરવામાં આવ્યું હતું.વર્ષ ૧૯૫૨-૫૩ માટે આકારણીમાં, કરપાત્ર વ્યક્તિએ એસ હેઠળ રાહત માટે અરજી કરી હતી.૨૫(૩) આવકવેરાનો કાયદો, ૧૯૨૨.આ દાવાને આવકવેરાના અધિકારી દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવ્યો હતો અને અપીલ સહાયક કમિશનરને કરવામાં આવેલી અપીલને એ અભિપ્રાય પર નકારી કાઢવામાં આવી હતી કે વિદેશી પ્રદેશમાં ચાલતા વ્યવસાયના કિસ્સામાં, વ્યવસાયનું મૂલ્યાંકન કલમ ૩ હેઠળ કરવામાં આવ્યું ન હતું. ૧૯૧૮ના અધિનિયમ અને ભારતમાં પ્રાપ્ત થતી માત્ર આવકનું આ રીતે મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું હતું; પરિણામે, કલમ્ ૨૫(૩) હેઠળ કોઈ રાહતનો દાવો કરી શકાતો ન હતો.૧૯૨૨નો કાયદો.

અપીલેટ ટ્રિબ્યુનલમાં વધુ અપીલને આંશિક રીતે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી કારણ કે ટ્રિબ્યુનલે વિચાર્યું હતું કે કરદાતા કલમ્ ૨૫(૩)હેઠળ રાહત

મેળવવા માટે હકદાર છે. મલાયામાં અમુક ઘરની મિલકતોમાંથી કરદાતા પેઢી દ્વારા પ્રાપ્ત આવકના સંદર્ભમાં સિવાય.ઉચ્ચ અદાલતે, એક સંદર્ભ પર, ટ્રિબ્યુનલ સાથે અસંમત થયા અને વિભાગની તરફેણમાં ચુકાદો આપ્યો.

આ અદાલતમાં અપીલ કરવા પર,

પકડી રાખો:(૧) ઉચ્ચ અદાલતે એવું માનીને ભૂલ કરી હતી કે કરદાતાના વિદેશી વ્યવસાય પર ૧૯૧૮ના કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ આરોપ મૂકવામાં આવ્યો ન હતો. તેથી કરદાતા કલમ્ ૨૫(૩) હેઠળ રાહત મેળવવા માટે હકદાર હતા.

જ્યારે કલમ્ ૨૫(૩) કોઈપણ વ્યવસાય પર વસૂલવામાં આવતા કરને સંદર્ભિત કરે છે, તેનો હેતુ કોઈપણ વ્યવસાયના માલિક પર વસૂલવામાં આવતા કરને સંદર્ભિત કરવાનો છે.જો ૧૯૧૮ના કાયદા હેઠળ વ્યવસાયની આવકના સંદર્ભમાં કર વસૂલવામાં આવ્યો હોવાનું દર્શાવવામાં આવે, તો વ્યવસાયના સંબંધમાં માલિક અથવા વારસદાર કલમ્ ૨૫(૩)હેઠળ છૂટનો લાભ મેળવવા માટે હકદાર રહેશે. જો વ્યવસાય બંધ થઈ ગયો હોય.નીચલી અદાલતોના તારણના સંદર્ભમાં કે વિદેશી વ્યવસાયની સંપૂર્ણ આવક કરદાતાને મોકલવામાં આવી હતી અને ૧૯૧૮ના અધિનિયમ હેઠળ તે આવક પર કર લાદવામાં આવ્યો હતો, કરદાતાનો વિદેશી વ્યવસાય ૧૯૧૮ના અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ

કલમ્ ૨૫(૩). ના અર્થમાં વસૂલવામાં આવ્યો હોવાનું માનવામાં આવવું જોઈએ. ૧૯૨૨નો કાયદો. [૮૧૧ એફ-એચ]

((૨) કરદાતા પણ કલમ્ ૨૫(૩) હેઠળ રાહત મેળવવા માટે હકદાર હતો. ખાતાના વર્ષમાં બંધ કરવામાં આવેલી વિદેશી પેઢીની માલિકીની ઘરની મિલકતોમાંથી ભાડાની આવક પર. M ૧૭ Sup C.I./૬૬-૧૨ માત્ર કુલ આવકની ગણતરીના હેતુ માટે જ વ્યવસાયની આવકને વિવિધ શીર્ષકો હેઠળ વિભાજિત કરવામાં આવે છે. તે વિભાજનથી આવક વ્યવસાયની આવક બનવાનું બંધ થતું નથી. [૮૧૨ ઈ-એફ]

આવકવેરાના કમિશનર, મદ્રાસ વિરુદ્ધ S.V.R.M. પલાનીઅપ્પા ચેટ્ટિયાર એ અન્યો ૨૦ I. T. R. ૧૭૦, નામંજૂર, આવકવેરાના કમિશનર, બોમ્બે શહેર ૧ વિરુદ્ધ ચુગંડાસ એન્ડ કંપની, [૧૯૬૪] ૮ S. C. R. ૩૩૨ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

સીવિલ અપીલીય હકૂમત : સિવિલ અપીલ નંબર ૭૫૧/૧૯૬૫.

ટેક્સ કેસ નંબર ૧૪૩/૧૯૬૦માં મદ્રાસ હાઈકોર્ટના ૧૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૨ના ચુકાદા અને આદેશ સામે અપીલ.

અપીલકર્તા માટે એ. કે. સેન, કે. પરાસર્ન, કે. રાજેન્દ્ર ચૌધરી અને કે. આર. ચૌધરી.

બી સેન, ટી. એ. રામચંદ્રન, આર. એન. સચથી માટે એસ. પી. નય્યર, સામાવાળા માટે.

અદાલતનો ચુકાદો રામાસ્વામી દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો, ટી. સી. નંબર ૧૪૩/૧૯૬૦ માં ૧૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૨ ના રોજ મદ્રાસ હાઈકોર્ટના ચુકાદા સામે પ્રમાણપત્ર દ્વારા અપીલ કરવામાં આવી છે.

અપીલકર્તા (હવે પછી 'મૂલ્યાંકનકર્તા' તરીકે ઓળખાય છે) ઓ.આરએમ.એમ.એસપી. એસવી નામની પેઢી હતી. પેઢી કે જે આવકવેરો અધિનિયમ, ૧૯૨૨ની કલમ ૨૬ (એ) હેઠળ નોંધાયેલી હતી (ત્યારબાદ તેને '૧૯૨૨ અધિનિયમ' કહેવામાં આવે છે). પેઢીની રચના પહેલા, ભાગીદારો હિન્દુ અવિભાજિત પરિવારના સભ્યો હતા. મેયપ્પા ચેટ્ટિયાર અને તેમના બે ભાઈઓ ધરાવતો પરિવાર ભારતમાં અને ભૂતપૂર્વ સંઘીય મલાયા રાજ્યોમાં નાણાં ધિરાણનો વ્યવસાય કરતો હતો અને તેનું મૂલ્યાંકન ભારતીય આવકવેરાના કાયદા, ૧૯૧૮ (ત્યારબાદ તેને '૧૯૧૮ અધિનિયમ' કહેવામાં આવે છે) હેઠળ કરવામાં આવ્યું હતું. ૨ જૂન, ૧૯૩૮ના રોજ સંયુક્ત પરિવારના દરજ્જામાં વિક્ષેપ પડ્યો હતો અને ત્યારબાદ પરિવારના સભ્યોએ ભાગીદાર તરીકે વ્યવસાય ચાલુ રાખ્યો હતો. વર્ષના ૧૯૩૯-૪૦ મૂલ્યાંકન દરમિયાન પરિવારના સભ્યોમાંના એક મેયપ્પા ચેટ્ટિયારે દાવો કર્યો હતો કે સંયુક્ત પરિવારના દરજ્જાના વિભાજનને ધ્યાનમાં રાખીને, ૧૩ એપ્રિલ, ૧૯૩૮ થી ૨ જૂન, ૧૯૩૮ સુધીની પરિવારની આવક એસ. ની જોગવાઈઓને કારણે કરપાત્ર નથી. ૨૫(૩) & (૪). આવકવેરાના અધિકારીએ પરિવારના સભ્યો વચ્ચે ભાગલા પડવાની હકીકત સ્વીકારી હતી, પરંતુ આ દલીલને નકારી કાઢી

હતી કે પરિવાર ઉપરોક્ત સમયગાળા માટે નફા પર કર ચૂકવવા માટે જવાબદાર નથી.ઉચ્ચ અદાલતે આજરે નીચેના પ્રશ્ન પર સંદર્ભ માંગ્યો:

"શું ૧૩મી એપ્રિલ, ૧૯૩૮થી ૨જી જૂન, ૧૯૩૮ સુધીની પરિવારની આવક પર ભારતીય આવકવેરાના કાયદાની કલમ ૨૫ (૩) ના આધારે કર લાદવામાં આવશે નહીં.

સંદર્ભ પ્રાપ્ત થયા પછી ઉચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે S ના અર્થમાં વ્યવસાય બંધ કરવામાં આવ્યો નથી.૨૫(૩).હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલો મત એ હતો કે જ્યારે એક હિન્દુ અવિભાજિત પરિવાર વ્યવસાય કરે છે, જેના પર ૧૯૧૮ના કાયદા હેઠળ કર લાદવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે તેમાં વિશ્લેષ પડ્યો હતો અને સભ્યોએ ત્યાં વ્યવસાય ચાલુ રાખ્યો હતો.પછી ભાગીદાર તરીકે, ત્યાં કોઈ વિરામ ન હોઈ શકે પરંતુ માત્ર પરિવારના વ્યવસાયની પેઢી દ્વારા ઉત્તરાધિકાર હોઈ શકે છે.તે કેસમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે તે કરદાતાની પેઢી હતી જેણે હિન્દુ અવિભાજિત પરિવારનો વ્યવસાય સંભાળ્યો હતો.પેઢીનું ૨ માર્ચ, ૧૯૫૨ના રોજ વિસર્જન કરવામાં આવ્યું હતું.વર્ષ ૧૯૫૨-૫૩ માટે આકારણીમાં કરદાતાએ એસ હેઠળ રાહત માટે અરજી કરી હતી.૨૫(૩) ૧૯૨૨નો કાયદો. આવકવેરાના અધિકારીએ ૭ માર્ચ, ૧૯૫૬ના રોજ આ દાવાને નકારી કાઢ્યો હતો.કરદાતાએ અપીલ સહાયક કમિશનરને અપીલ કરી હતી, જેમણે અપીલને ફગાવી દીધી હતી અને જણાવ્યું હતું કે વિદેશી પ્રદેશમાં હાથ ધરવામાં આવતા વ્યવસાયના કિસ્સામાં ૧૯૧૮ના

અધિનિયમની કલમ ૩ હેઠળ વ્યવસાયનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવતું નથી, પરંતુ માત્ર બ્રિટિશ ભારતમાં આવકની રસીદનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવે છે અને તેથી એવું માની શકાતું નથી કે અપીલકર્તાના વિદેશી વ્યવસાય પર ૧૯૧૮ના અધિનિયમ હેઠળ કર લાદવામાં આવ્યો હતો. કરદાતાએ આ બાબતને અપીલ ટ્રિબ્યુનલમાં વધુ અપીલમાં લીધી હતી, જેમાં માનવામાં આવ્યું હતું કે મલાયામાં ઘરની મિલકતોમાંથી મળેલી આવક સિવાય ૧૯૨૨ના અધિનિયમની કલમ ૨૫ (૩) હેઠળ કરદાતા રાહત મેળવવા માટે હકદાર છે. અપીલ ટ્રિબ્યુનલે તે મુજબ આંશિક રીતે કરદાતાની અપીલને મંજૂરી આપી હતી. કરદાતા અને વિભાગ બંનેએ કાયદાના પ્રશ્નોના ઉચ્ચ અદાલતમાં સંદર્ભ માટે અપીલ ટ્રિબ્યુનલમાં અરજી કરી હતી. અપીલીય ટ્રિબ્યુનલે અરજીઓને મંજૂરી આપી અને કાયદાના નીચેના પ્રશ્નો પર હાઈકોર્ટને કેસ જણાવ્યો:

"((i) શું કરદાતા પેનાંગ, ઇપોહ અને કંબર ખાતેના વિદેશી વેપારના સંદર્ભમાં કાયદાની કલમ ૨૫ (૩) હેઠળ ધ્યાનમાં લેવામાં આવેલી રાહતના બંને ભાગો માટે હકદાર છે?

((૨) મૂલ્યાંકનના વર્ષમાં બંધ કરવામાં આવેલી વિદેશી પેઢીની માલિકીની ઘરની મિલકતોમાંથી ભાડાની આવકના સંદર્ભમાં કાયદાની કલમ ૨૫ (૩) હેઠળ પણ અરજદાર રાહત મેળવવા માટે હકદાર છે કે કેમ.

અપીલીય ટ્રિબ્યુનલે હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે અન્ય એક પ્રશ્ન પણ મોકલ્યો હતો પરંતુ તે વર્તમાન અપીલનો વિષય નથી.

ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે કરદાતા કલમ્ રપ(૩) હેઠળ રાહત મેળવવા માટે હકદાર નથી.૨ ૧૯૨૨ના અધિનિયમ હેઠળ અને તે મુજબ વિભાગની તરફેણમાં બંને પ્રશ્નોના જવાબ આપ્યા હતા.ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા લેવામાં આવેલો મત એ હતો કે કરદાતાના વિદેશી વ્યવસાય પર ૧૯૧૮ના કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ ભાર મૂકવામાં આવ્યો હોવાનું માની શકાતું નથી કારણ કે કરદાતાને માત્ર વિદેશી વ્યવસાયના નફામાંથી મળેલી રકમ પર જ કર લાદવામાં આવતો હતો અને ૧૯૧૮ના કાયદા હેઠળ વિદેશી વ્યવસાય પર જ કોઈ કર લાદવામાં આવતો ન હતો. તદનુસાર ઉચ્ચ અદાલત એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચી હતી કે કરદાતા ૧૯૨૨ના કાયદાની કલમ રપ (૩) હેઠળ રાહત મેળવવા માટે હકદાર નથી.

૧૯૨૨ના અધિનિયમની કલમ રપ (૩) નીચેની અસર માટે છે:

"રપ.(૩) ભારતીય આવકવેરો અધિનિયમ, ૧૯૧૮ (VII/૧૯૧૮) ની જોગવાઈઓ હેઠળ કોઈ પણ સમયે કર વસૂલવામાં આવતો હોય એવો કોઈ પણ વ્યવસાય, વ્યવસાય અથવા વ્યવસાય બંધ કરવામાં આવે તો, પેટા-કલમ (૪) ની જોગવાઈઓ લાગુ કરવામાં આવી હોય તેવી ઉત્તરાધિકાર હોય તો પણ અગાઉના વર્ષના અંત અને તે બંધ થવાની તારીખ વચ્ચેના

સમયગાળાની આવક, નફો અને લાભોના સંદર્ભમાં કોઈ કર ચૂકવવાપાત્ર રહેશે નહીં અને કરદાતા આગળ દાવો કરી શકે છે કે અગાઉના વર્ષની આવક, નફો અને લાભ ઉપરોક્ત આવક, નફો અને લાભ હોવાનું માનવામાં આવશે. સમયગાળો.જ્યાં આવો કોઈ દાવો કરવામાં આવે છે, ત્યાં ઉપરોક્ત સમયગાળાની આવક, નફો અને લાભના આધારે આકારણી કરવામાં આવશે અને જો અગાઉના વર્ષની આવક, નફો અને લાભોના સંદર્ભમાં આવી આકારણીના આધારે ચૂકવવાપાત્ર રકમ કરતાં વધુ કરની રકમ ચૂકવવામાં આવી હોય, તો તફાવતમાંથી રિફંડ આપવામાં આવશે.

આ કલમ હેઠળ આવક, નફો અને લાભના સંદર્ભમાં કર ચૂકવવાની જવાબદારીમાંથી મુક્તિ માટે કરદાતા દાવો કરી શકે છે, જો તે વ્યવસાય એવો હોય કે જેના સંબંધમાં ૧૯૧૮ના અધિનિયમ હેઠળ કોઈપણ સમયે કર વસૂલવામાં આવ્યો હોય અને તે વ્યવસાય ત્યાં બંધ કરવામાં આવ્યો હોય, કારણ કે તેમાં કોઈ ઉત્તરાધિકાર નથી, જેના આધારે કલમની પેટા કલમ (૪) ની જોગવાઈઓ લાગુ કરવામાં આવી છે.૨૫ લાગુ કરવામાં આવ્યા છે.જો કે, કલમ ૨૫ (૩) લાગુ પડે છે, ભલે ૧૯૧૮ના અધિનિયમ હેઠળ મૂલ્યાંકન કરાયેલ વ્યક્તિ તે કલમ હેઠળ રાહતનો દાવો કરનારી વ્યક્તિથી અલગ હોય, જો કે વ્યવસાયના સંબંધમાં આવી વ્યક્તિની પૂર્વવર્તી હિતમાં હોય.એસ અમલમાં મૂકવાનું કારણ.૨૫(૩) તે એ હતું કે ૧૯૧૮ના અધિનિયમ હેઠળ, આવકવેરો એસ. ના આધારે

વસૂલવામાં આવતો હતો.૧૪(૨) ૧૯૧૮ થી.આકારણીના વર્ષની આવક પર કાયદો.તેથી, તે વર્ષની આવક પર નાણાકીય વર્ષ ૧૯૨૧-૨૨ માં કર વસૂલવામાં આવતો હતો.૧૯૨૨ના કાયદા દ્વારા કરવેરાના આધારમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હતો અને એસ.૩ તે અધિનિયમ હેઠળ, અગાઉના વર્ષની આવક પર કરવેરાનો ચાર્જ લાદવામાં આવ્યો હતો.જ્યારે ૧ એપ્રિલ, ૧૯૨૨ના રોજ ૧૯૨૨નો કાયદો અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો ત્યારે વર્ષ ૧૯૨૧-૨૨ માટે સમાન આવકના સંદર્ભમાં બે આકારણીઓ કરવાની હતી.૧૯૨૧-૨૨ માટેની આવક તે મુજબ બે વાર કરવેરા માટે વસૂલવામાં આવી હતી; તે ૧૯૧૮ના અધિનિયમ હેઠળ વસૂલવામાં આવી હતી અને તે એસ હેઠળ કરવેરા માટે પણ વસૂલવામાં આવી હતી.૩ ૧૯૨૨ના કાયદાને યોગ્ય નાણાં અધિનિયમ સાથે વાંચવામાં આવ્યો હતો, જેના પરિણામે તે વર્ષની આવકના સંદર્ભમાં બેવડો કરવેરો લાદવામાં આવ્યો હતો.પરંતુ-મૂલ્યાંકનોની સંખ્યાને સમાન બનાવવા માટે, જે સમયગાળા દરમિયાન વ્યવસાય હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો તેની સંખ્યાને ધ્યાનમાં રાખીને, વિધાનસભાએ એસ દ્વારા સૂચવવામાં આવેલી મુક્તિ લાગુ કરી.૨૫(૩).જોકે આ લાભ માત્ર તે આવક, નફો અને વ્યવસાય, વ્યવસાય અથવા વ્યવસાયના લાભ સુધી મર્યાદિત હતો, જેના પર ૧૯૧૮ના કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ કર વસૂલવામાં આવ્યો હતો. એસ અમલમાં મૂકીને.૨૫(૩) જ્યારે વ્યવસાય, વ્યવસાય અથવા વ્યવસાય બંધ કરવામાં આવે ત્યારે વ્યવસાય, વ્યવસાય અથવા

વ્યવસાય જેવી પ્રવૃત્તિના પરિણામે થતી આવક, નફો અને લાભોને કરમાંથી મુક્તિ આપવાનો હેતુ ધરાવતી વિધાનસભા, જો ૧૯૧૮ના અધિનિયમ હેઠળ તેના સંબંધમાં કર વસૂલવામાં આવ્યો હોય.

આ અપીલમાં ધ્યાનમાં લેવાનો પ્રથમ પ્રશ્ન એ છે કે શું કરદાતા એસ હેઠળ ધ્યાનમાં લેવામાં આવેલી રાહતના બંને ભાગો માટે હકદાર છે કે કેમ.૨૫(૩) પેનાંગ, એલપોહ અને કંબર ખાતે વિદેશી વેપારના સંદર્ભમાં ૧૯૨૨ અધિનિયમ.પક્ષકારો વચ્ચેનો વિવાદ એ પ્રશ્ન તરફ વળે છે કે શું કરદાતાના વિદેશી વ્યવસાય પર ૧૯૧૮ના કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ કોઈ સમયે આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો કે કેમ. અપીલીય ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા એવું જાણવા મળ્યું છે કે વિદેશી વ્યવસાયના નફામાંથી અને તેમાંથી મળેલી રકમ પર કરપાત્ર વ્યક્તિ પર કર લાદવામાં આવ્યો હતો.અપીલ સહાયક કમિશનરનો નિષ્કર્ષ આ શરતોમાં જણાવવામાં આવ્યો છે:

"વિદેશી વ્યવસાયના સમગ્ર નફાનું મૂલ્યાંકન ૧૯૧૮ના કાયદા હેઠળ અપીલકર્તાના હાથમાં કરવામાં આવ્યું હતું, એટલા માટે નહીં કે તે વ્યવસાયની આવક હતી, પરંતુ એટલા માટે કે આવી આવક બ્રિટિશ ભારતમાં મોકલવામાં આવી હતી.તેથી, હકીકતમાં તે વ્યવસાયના વિદેશી નફા પર પણ કર લાદવામાં આવ્યો નથી, પરંતુ માત્ર તે જ રકમ પર કર લાદવામાં આવ્યો છે, જે ચોક્કસ કિસ્સામાં વર્ષના નફા કરતાં ઓછી ન હતી.

તેથી આપણે એ આધાર પર આગળ વધવું પડશે કે કરદાતાને બ્રિટિશ ભારતમાં વિદેશી વ્યવસાયનો સંપૂર્ણ નફો મળ્યો હતો અને સમગ્ર નફાનું મૂલ્યાંકન ૧૯૧૮ના કાયદા હેઠળ કરદાતાના હાથમાં આવકવેરામાં કરવામાં આવ્યું હતું. આ તબક્કે ૧૯૧૮ના કાયદાની સંબંધિત જોગવાઈઓ નક્કી કરવી જરૂરી છે.

કલમ ૩, ચાર્જિંગ વિભાગ નીચે મુજબ જણાવે છે:

"૩.(૧) હવે પછી જે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે તે સિવાય, આ કાયદો બ્રિટિશ ભારતમાં ઉપાર્જિત થાય છે અથવા ઉદ્ભવે છે અથવા પ્રાપ્ત થાય છે, અથવા આ કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ, બ્રિટિશ ભારતમાં ઉપાર્જિત થાય છે અથવા ઉદ્ભવે છે અથવા પ્રાપ્ત થાય છે તેવું માનવામાં આવે છે, તો તે જે પણ સ્ત્રોતમાંથી પ્રાપ્ત થાય છે તે તમામ આવકને લાગુ પડશે.

કલમ ૫માં આવકવેરાને પાત્ર આવકના વર્ગોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે અને તે નીચે મુજબ છે:

"૫.આ અધિનિયમ દ્વારા અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે સિવાય, આવકના નીચેના વર્ગો હવે પછી દેખાતી રીતે આવકવેરાને પાત્ર રહેશે, એટલે કે –

((૧) પગાર.

((૨) જામીનગીરીઓ પરનું વ્યાજ.

(૩) ઘરની મિલકતમાંથી મેળવેલી આવક.

((iv) વ્યવસાયમાંથી મેળવેલી આવક.

((v) વ્યાવસાયિક કમાણી.

((vi) અન્ય સ્ત્રોતોમાંથી મેળવેલી આવક.

૧૯૧૮ના કાયદાની કલમ ૯માં વ્યવસાયના નફાની ગણતરીમાં સ્વીકાર્ય કપાતની ગણતરી કરવામાં આવી હતી. નિર્ધારણ માટેનો પ્રશ્ન એ છે કે શું મૂલ્યાંકનકર્તાનો વિદેશી વ્યવસાય કોઈપણ સમયે એસની જોગવાઈઓ હેઠળ ચાર્જ કરવામાં આવ્યો હતો. ૩ ૧૯૧૮નો કાયદો. આ કેસમાં જાણવા મળ્યું છે કે વિદેશી વ્યવસાયની સંપૂર્ણ આવક કરદાતાને મોકલવામાં આવી હતી અને ૧૯૧૮ના કાયદા હેઠળ તે આવક પર કર લાદવામાં આવ્યો હતો. અમારો અભિપ્રાય છે કે આ હકીકતોના સંદર્ભમાં કરદાતાના વિદેશી વ્યવસાયને ૧૯૧૮ના અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ એસ. ના અર્થમાં ચાર્જ થવો જોઈએ. ૨૫(૩) ૧૯૨૨નો કાયદો. તે સ્પષ્ટ છે કે એસ દ્વારા. ૩ ૧૯૧૮ના અધિનિયમની જોગવાઈ બ્રિટિશ ભારતમાં આવકની પ્રાપ્તિ પર કરવામાં આવી હતી અને કરદાતા દ્વારા પ્રાપ્ત આવક વિદેશી વ્યવસાયમાંથી મેળવવામાં આવી હતી અને તે વિદેશી વ્યવસાયના સંબંધમાં હોવાથી તે લેવું આવશ્યક છે કે એસ ના અર્થમાં વિદેશી વ્યવસાય પર કરવેરાનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું હતું. ૨૫(૩) ૧૯૨૨નો કાયદો. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ૧૯૧૮ના અધિનિયમ હેઠળ કર આકારણી કરનાર પર તેની વિદેશી વ્યવસાયની પ્રવૃત્તિના સંદર્ભમાં અને તેના સંબંધમાં વસૂલવામાં આવતો હતો અને તેથી, આ કેસમાં અપીલ

ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા મળેલા તથ્યોના આધારે, તે લેવું આવશ્યક છે કે કરદાતાનો વિદેશી વ્યવસાય ૧૯૨૨ના અધિનિયમની કલમ ૨૫ (૩) ના અર્થમાં ૧૯૧૮ના અધિનિયમ હેઠળ વસૂલવામાં આવ્યો હતો. ઉચ્ચ અદાલતે એવો મત વ્યક્ત કર્યો છે કે કરદાતાના વિદેશી વ્યવસાય પર ૧૯૧૮ના કાયદા હેઠળ ચાર્જ લેવામાં આવ્યો ન હતો કારણ કે જે કર લાદવામાં આવ્યો હતો તે કરદાતાને વિદેશી વ્યવસાયમાંથી મળેલી રકમ હતી, વિદેશી વ્યવસાયને નહીં. આ દ્રષ્ટિકોણને ધ્યાનમાં રાખીને, ઉચ્ચ અદાલતે આવકવેરાના કમિશનર, મદ્રાસ વિરુદ્ધ એસ. વી. આર. એમ. પલાનીયપ્પા ચેટ્ટિયાર અને અન્યો ૧) માં તેના અગાઉના નિર્ણયને અનુસર્યો છે, જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે ૧૯૨૨ના અધિનિયમની કલમ ૨૫ (૪) માં "જેના પર" શબ્દોનો અર્થ "જેના સંદર્ભમાં" તરીકે કરી શકાતો નથી અને કલમ ૨૫ (૪) હેઠળ લાભનો દાવો કરવા અને તેનો લાભ લેવા માટે ૧૯૧૮ના અધિનિયમ હેઠળ વ્યવસાય પર સ્પષ્ટપણે કર વસૂલ કરવો જોઈએ. અહેવાલના પાનું ૧૭૩ પર, જે. સત્યનારાયણે નીચે મુજબ જણાવ્યું હતું:

"પેટા-કલમ (૪) હેઠળ રાહત ત્યારે જ સ્વીકાર્ય છે જ્યારે વ્યવસાય પરનો કર ભારતીય આવકવેરા અધિનિયમ, ૧૯૧૮ની જોગવાઈઓ હેઠળ વસૂલવામાં આવ્યો હોય. જો મુર ખાતેના વિદેશી વ્યવસાય પર આ કાયદા હેઠળ ચાર્જ લેવામાં આવતો ન હોત અને

તે વિદેશી વ્યવસાયમાંથી પરિવારના નફામાં હિસ્સો માત્ર બ્રિટિશ ભારતમાં રસીદ પર જ કલમ ૩ હેઠળ વસૂલવામાં આવતો ન હોત, તો શું એવું કહી શકાય કે આમ કરવામાં આવેલ ચાર્જ વિદેશી વ્યવસાય પર વેરાનો ચાર્જ હતો.સંયુક્ત પરિવાર દ્વારા પ્રાપ્ત થતી આવક 'વ્યવસાયમાંથી મેળવેલી આવક' શીર્ષક હેઠળ વસૂલ કરી શકાતી ન હતી, પરંતુ માત્ર કલમ હેઠળ રસીદ તરીકે વસૂલ કરી શકાતી હતી.

૩. જોકે, ૧ ૨૦ આઈ. ટી. આર. ૧૭૦ વતી દલીલ કરવામાં આવી હતી.

તેમના વિદ્વાન વકીલ શ્રી રાજા ઐય્યર દ્વારા કરદાતાએ કહ્યું હતું કે "જે શબ્દો પર કોઈપણ સમયે કર વસૂલવામાં આવતો હતો" તેનો અર્થ "કોઈપણ સમયે કયા કર વસૂલવામાં આવતો હતો તેના સંદર્ભમાં" થવો જોઈએ.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, સારાંશ એ છે કે કરદાતા દ્વારા મેળવવામાં આવેલી આવક વ્યવસાયના સંબંધમાં હતી અને તેથી આવકના મૂલ્યાંકનને વ્યવસાયના મૂલ્યાંકન તરીકે ગણવું જોઈએ.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે આવકવેરાના કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ કરવેરા કરદાતા દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર હોય છે, પરંતુ કરવેરાનું મૂલ્યાંકન કરદાતા દ્વારા મેળવવામાં આવેલી આવકના વિવિધ મથકોના આધારે કરવામાં આવે છે, જેમાંથી એક વ્યવસાય છે.તેથી એવું ન કહી શકાય કે વિદેશી પ્રદેશમાં

વ્યવસાયમાંથી મેળવેલા નફા પર કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા કર ચૂકવવાપાત્ર હોવાથી આવી આકારણી એ વ્યવસાયનું મૂલ્યાંકન છે.

અમારા મતે, આવકવેરાના કમિશનર, મદ્રાસ વિરુદ્ધ એસ. વી. આર. એમ. પલાનીઅપ્પા ચેટ્ટિયાર અને અન્યો () માં ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા અપનાવવામાં આવેલા દ્રષ્ટિકોણને આવકવેરાના કમિશનરમાં આ અદાલતના તાજેતરના નિર્ણય દ્વારા ગર્ભિતપણે વધુ પડતો ચુકાદો માનવામાં આવવો જોઈએ.બોમ્બે સિટી-૧ વિરુદ્ધ ચુગંડાસ એન્ડ કંપની (૨) જેમાં પ્રશ્ન એ હતો કે શું જામીનગીરીઓ પરનું વ્યાજ એસ હેઠળ કરમાંથી મુક્તિ આપવાના હેતુસર કરદાતાની વ્યવસાયિક આવકનો ભાગ છે કે કેમ.૨૫(૩) ૧૯૨૨નો કાયદો. આ અદાલત દ્વારા એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે કરદાતા જામીનગીરીઓ પરના વ્યાજના સંદર્ભમાં પણ કલમ ૨૫ (૩) હેઠળ મુક્તિ મેળવવા માટે હકદાર છે, અને કલમ ૨૫ (૩) હેઠળ મુક્તિ લાગુ થવાની શરતને માત્ર તે આવક સુધી મર્યાદિત રાખવાનું કોઈ કારણ નથી કે જેના પર "વ્યવસાય, વ્યવસાય અથવા વ્યવસાયના નફા અને લાભો" શીર્ષક હેઠળ કર ચૂકવવાપાત્ર હતો.તે કિસ્સામાં વધુમાં અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે આવકવેરાના કાયદા હેઠળ વ્યક્તિઓ, હિન્દુ અવિભાજિત પરિવારો, કંપનીઓ, સ્થાનિક સત્તામંડળો, પેઢીઓ અને વ્યક્તિઓના સંગઠનો વગેરે જેવા ચોક્કસ એકમો પર કર વસૂલવામાં આવે છે અને વ્યવસાય, વ્યવસાય અથવા વ્યવસાય મૂલ્યાંકનનું એકમ

નથી.તેથી, જ્યારે કલમ ૨૫ (૩) એ કાયદો બનાવે છે કે કોઈ પણ વ્યવસાય પર કોઈપણ સમયે કર વસૂલવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે તેનો હેતુ એ છે કે કોઈ પણ વ્યવસાયના માલિક પર કોઈપણ સમયે કર વસૂલવામાં આવ્યો હતો.જો ૧૯૧૮ના કાયદા હેઠળ વ્યવસાયની આવકના સંદર્ભમાં તે શરત પૂર્ણ કરવામાં આવે, તો વ્યવસાયના સંબંધમાં માલિક અથવા તેના ઉત્તરાધિકારી, જો વ્યવસાય બંધ કરવામાં આવે તો તે હેઠળ મુક્તિ મેળવવાનો હકદાર રહેશે.તે મુજબ અમારો અભિપ્રાય છે કે ઉચ્ચ અદાલતે એવું માનીને ભૂલ કરી હતી કે કરદાતાના વિદેશી વ્યવસાય પર ૧૯૧૮ના કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ આરોપ મૂકવામાં આવ્યો ન હતો. તેથી પ્રથમ પ્રશ્નનો જવાબ કરદાતાની તરફેણમાં આપવો આવશ્યક છે અને એવું માનવું આવશ્યક છે કે કરદાતો એસ હેઠળ ધ્યાનમાં લેવામાં આવેલી રાહતના બંને ભાગો માટે હકદાર છે.૨૫(૩) પેનાંગ, એલપોહ અને કંબર ખાતે વિદેશી વેપારના સંદર્ભમાં ૧૯૨૨ અધિનિયમ.

(૧) ૨૦ આઈ. ટી. આર. ૧૭૦

(૨) [૧૯૬૪] ૮ સી. એસ. આર. ૩૩૨

આ અપીલમાં ઉદ્ભવતો કાયદાનો બીજો પ્રશ્ન એ છે કે શું વિદેશી પેઢીની માલિકીની ઘરની મિલકતોમાંથી ભાડાની આવકના સંદર્ભમાં ૧૯૨૨ના

કાયદાની કલમ ૨૫ (૩) હેઠળ કરદાતા રાહત મેળવવા માટે હકદાર હતો કે જે ખાતાના વર્ષમાં બંધ કરવામાં આવી હતી.આવો જ એક પ્રશ્ન આવકવેરાના કમિશનર, બોમ્બે સિટી-વિરુદ્ધ ચુગંડાસ એન્ડ કંપની (૧) માં વિચારણા હેઠળનો વિષય હતો, જેનો ઉદ્દેશ પહેલેથી જ કરવામાં આવ્યો છે.તે કિસ્સામાં, આકારણી પેઢી, જે તેના સ્ટોક-ઇન-ટ્રેડ તરીકે સિક્યોરિટીઝ ધરાવનાર વેપારી છે, તેના પર વ્યવસાયના સંદર્ભમાં ૧૯૧૮ના કાયદા હેઠળ કર લાદવામાં આવ્યો હતો.તેને વર્ષ ૧૯૪૬ અને ૧૯૪૭માં સિક્યોરિટીઝ પર વ્યાજ તરીકે અનુક્રમે રૂ. ૪,૧૩,૮૮૨ અને રૂ. ૧,૦૧,૨૨૯ મળ્યા હતા.કંપનીએ ૩૦ જૂન, ૧૯૪૭ના રોજ તેનો વ્યવસાય બંધ કરી દીધો હતો.ઇશ્યૂ પરનો પ્રશ્ન એ હતો કે શું જામીનગીરીઓ પરનું વ્યાજ એસ હેઠળ કરમાંથી મુક્તિના હેતુ માટે કરદાતાની વ્યવસાયિક આવકનો ભાગ છે.૨૫(૩) ૧૯૨૨નો કાયદો. આ અદાલત દ્વારા એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે કરદાતા જામીનગીરીઓ પરના વ્યાજના સંદર્ભમાં પણ કલમ ૨૫ (૩) હેઠળ મુક્તિ મેળવવા માટે હકદાર છે.એવું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે એસ હેઠળ મુક્તિ લાગુ થવાની શરતને પ્રતિબંધિત કરવાનું કોઈ કારણ નથી.૨૫(૩) માત્ર તે આવક માટે કે જેના પર "વ્યવસાય, વ્યવસાય અથવા વોલેકેશનનો નફો અને લાભ" શીર્ષક હેઠળ કર ચૂકવવાપાત્ર હતો.એસ હેઠળ મુક્તિ.૨૫(૩) સામાન્ય છે.આ અદાલત દ્વારા સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે ૧૯૨૨ના અધિનિયમની કલમ ૬માં વર્ણવેલ આવકના વડાઓ, અને એસ. એસ.

માં ગણતરીના હેતુઓ માટે વધુ વિસ્તૃત રીતે વર્ણવવામાં આવ્યા છે. ૭ IO અને ૧૨, ૧૨ A, ૧૨ AA અને ૧૨ B નો હેતુ માત્ર આવકના વર્ગો સૂચવવાનો છે. મુખ્ય આવક કયા સ્ત્રોતોમાંથી ઉદ્ભવે છે તેનું સંપૂર્ણ સીમાંકન કરતા નથી. માત્ર કુલ આવકની ગણતરીના હેતુ માટે જ વ્યવસાયની આવકને વિવિધ શીર્ષકો હેઠળ વિભાજિત કરવામાં આવે છે. તે દ્વારા આવકનું વિભાજન વ્યવસાયની આવક તરીકે બંધ થતું નથી, આવકના વિવિધ વડાઓ માત્ર ગણતરી માટે ઇન્કોમેટેક્સ એક્ટ દ્વારા સૂચવેલ વર્ગીકરણ છે. આ નિર્ણયનો ગુણોત્તર વર્તમાન કેસને લાગુ પડે છે અને તે મુજબ એવું માનવું આવશ્યક છે કે વિદેશી પેઢીની માલિકીની ઘરની મિલકતોમાંથી ભાડાની આવકના સંદર્ભમાં ૧૯૨૨ના અધિનિયમની કલમ ૨૫ (૩) હેઠળ કરદાતા રાહત મેળવવા માટે હકદાર છે, જે ખાતાના વર્ષમાં બંધ કરવામાં આવી હતી.

આ કારણોસર મદ્રાસ હાઈકોર્ટના ચુકાદાને રદ કરવામાં આવ્યો છે અને આ અપીલને ખર્ચ સાથે મંજૂરી આપવી જોઈએ.

આર.કે.પી.એસ.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

*This judgment has been translated using AI Tool –
SUVAS.*

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ

સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.